

Nota voor burgemeester en wethouders

Team
DEV-FC

Onderwerp

Richtlijnen voorjaarsnota 2021

1- Notagegevens		2- Bestuursorgaan	
Notanummer	2021-000760	☒ B & W	30-03-2021
Datum	30-03-2021	☐ Raad	--
Programma:		☐ Burgemeester	--
12 Algemene dekkingsmiddelen		College van B & W	
Portefeuillehouder Weth. Grijzen		- Burgemeester	- Weth. Grijzen
		- Weth. De Geest	- Weth. Verhaar
		- Weth. Walder	- Weth. Rorink

Besluitenlijst	d.d.		d.d.		d.d.
☒ Akkoordstukken	30-03-2021	☐ Openbaar	--	☐ Besloten	--

Routing	d.d.	par.	
Wethouder financiën	23-03-2021	☐ adj.secr.	--
Algemeen directeur	23-03-2021	☒ gem.secr.	23-03-2021
		BIS Openbaar	
		Status	Definitief 2021-03-31

Bijlagen

Richtlijnen Voorjaarsnota 2021

B & W d.d.: 30-03-2021

Besloten wordt:

- 1 De richtlijn Voorjaarsnota 2021 vast te stellen;
- 2 de nota en het besluit openbaar te maken.

Financiële aspecten:

Financiële gevolgen voor de gemeente?	Nee
Begrotingswijziging	Nee

Voorstel openbaarmaking conform Wet Openbaarheid Bestuur (Wob)

- De nota en het besluit openbaar te maken
- De nota en het besluit openbaar te maken vergezeld van bijgaand persbericht
- De nota en het besluit openbaar te maken nadat
- De nota en het besluit openbaar te maken, behalve...
- Het besluit openbaar te maken, maar niet de nota, gelet op artikel:
- De nota en het besluit niet openbaar te maken, gelet op artikel:

Kennisgeving/ Bekendmaking Awb

Kennisgeving (publicatie) conform Awb	Nee
Bekendmaking conform Awb	Nee

ADVIESRADEN:

Toelichting

Inleiding

De Voorjaarsnota 2021 is een nota welke inzicht geeft in de actuele ontwikkelingen.

Deze ontwikkelingen zijn mede gebaseerd op de informatie die in de kaderbrief (financieel kader op basis van ongewijzigd beleid) is aangegeven. Vanuit die inzichten worden voorstellen voor nieuw beleid gedaan ter voorbereiding op de (meerjaren)begroting 2022-2025.

Uitgangspunten:

- a. De (meerjaren)begroting moet structureel sluitend zijn met voldoende weerstandvermogen (ratio 1);
- b. Nieuw beleid is alleen mogelijk indien dit past binnen de hiervoor aangegeven kaders. De ingangsdatum voor de voorstellen nieuw beleid is 2022. Het betreft alleen de voorstellen die gebaseerd zijn op:
 - verdere uitwerking collegeprogramma 2018-2022;
 - voorportaalijst investeringsplanning begroting 2021;
 - eerdere besluiten van B en W en raad;
- c. De lijn levert de bouwstenen voor de Voorjaarsnota aan. Hierbij verstrekken zij de informatie per, team, projecten, investeringen, taakvelden en programma's, waarvoor zij verantwoordelijk zijn;
- d. algemeen rentepercentage 2,2%;
- e. rente grondexploitaties 2,2%.

Beoogd resultaat

Het hebben van richtlijnen voor het opstellen van de Voorjaarsnota 2021.

Kader

Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) en financiële verordening.

Argumenten voor en tegen

Voor: voor het opstellen van de uiteindelijke Voorjaarsnota moeten er richtlijnen zijn.

Tegen: geen

Extern draagvlak (partners)

Het betreft een interne richtlijn.

Financiële consequenties

Dit besluit heeft geen directe financiële consequenties.

Aanpak/uitvoering

Communicatie richtlijnen naar de interne organisatie en uitvoering conform tijdsplanning in richtlijnen. Dit houdt in dat de raadsvergaderingen zijn gepland op 23 juni (raadstafel) en 30 juni (besluitvorming)

Gemeente Deventer - Richtlijn Voorjaarsnota 2021

Voorjaarsnota

Doel van de Voorjaarsnota:

- inzicht bieden in actuele financiële ontwikkelingen en voorstellen doen voor de financiële- en beleidsaanpassingen van de meerjarenbegroting;
- afwegingen voorstellen nieuw beleid;

De raadsvergadering over de besluitvorming van de Voorjaarsnota 2021 is gepland op 30 juni 2021.

De thema's binnen Wonen en Voorzieningen zijn één van de pijlers binnen de ambitie voor Deventer. In het najaar van 2021 zullen we de ambitie toekomstbestendig Deventer 2040 verder invullen.

Planning en control cyclus

Algemeen

De inlevering van informatie door programma's voor de Voorjaarsnota 2021 komt direct na het inleveren van de gegevens voor de 1^e kwartaalrapportage 2021. Dit betekent, dat voor bepaalde onderdelen, die nu worden gevraagd in deze richtlijnen Voorjaarsnota geen nieuwe informatie te verwachten is.

Specifiek voor de Voorjaarsnota 2021 is onder begeleiding van een werkgroep reeds een proces gestart. De opbrengst vanuit de werksessies vormen (hoofdzakelijk) de input voor deze voorjaarsnota. De uitkomsten worden uiteindelijk verwerkt in LIAS. Hierover meer in deze richtlijn.

Uitgangspunten

De uitgangspunten met betrekking tot het opstellen van de (meerjaren)begroting:

- solide financiële huishouding;
- structureel sluitende (meerjaren)begroting;
- voldoende weerstandvermogen;
- nieuw beleid is alleen mogelijk binnen dit kader;
- de lijn levert de bouwstenen voor de Voorjaarsnota. Hierbij verstrekken zij de informatie over projecten, kostenplaatsen, taakvelden en programma's waarvoor zij verantwoordelijk zijn.

Hoe?

Voor de gemeente brede consolidatie van de diverse bijdragen en het eenvoudig kunnen toetsen van de bijdragen moet de gevraagde informatie worden opgenomen in:

- LIAS: Programmablad plus paragrafen: Bedrijfsvoering, Grondbeleid en Weerstandvermogen en Risicomanagement

- Format 1 Nieuw beleid
- Format 2 Meerjarenbalans

Het proces; wie doet wat?

Het proces van het opstellen van de Voorjaarsnota kenmerkt zich door samenwerking tussen management (directieraadleden, regiemanagers, budgethouders, programmamanagers, etc. etc.) en de ondersteuners (team Finance & Control).

De lijn

- Is en blijft verantwoordelijk voor de inhoud en de kwaliteit van de op te stellen en aan te leveren stukken;
- Rapporteert aan directieraad en bestuur over diverse trends en ontwikkelingen en invloeden op beleids- en bedrijfsdoelstellingen;
- Draagt zorg voor dat afwijkingen worden geïdentificeerd, verklaard en vastgelegd, dat bijsturingvoorstellen worden gedaan en de meerjarenbegroting wordt geactualiseerd;
- Brengt ontwikkelingen, afwijkingen en bijsturingvoorstellen in;
- Levert Input voor diverse formats;
- Bewaakt, samen met de ondersteuners, de integraliteit van de Voorjaarsnota.

De ondersteuners (team Finance & Control)

- Begeleiden budgethouders m.b.t. afwijkingen en analyses op programmaniveau, taakvelden, teams en projecten;
- Stemmen af met andere disciplines;
- Brengen onderwerpen en eigen bevindingen in;
- Organiseert afstemmingsoverleg, voorbereiding, vooraf vullen van formats, Vormen een oordeel over opgenomen afwijkingen en voorstellen;
- Bewaken van de integraliteit van de Voorjaarsnota, i.s.m. de lijn.

Planning

Wat?	Wie?	Wanneer?
LIAS beschikbaar	Team F&C	24 maart
Inleveren bijdragen bij team Finance&Control	Lijn/regiemanagers/prog. managers/teammanagers	9-april
Wederzijdse consultatie	Lijn/regiemanagers met team F&C	12t/m 19 april
Opstellen memo voor directieraad	Team F&C	20 april
Directieraadbespreking (integraal)	Directieraad	21-april
Bestuurlijk/ambtelijk bespreking	Wethouder Financiën – algemeen directeur	28-april
Retraite college van B en W	B&W	11-mei
Behandeling in B&W	B&W	18-mei
Versturen stukken naar raad	Griffie via team F&C	20-mei
Inloop toelichting technische vragen	Raad	26-mei
Indienen technische vragen	Raad	1-juni 09.00
Vaststellen antwoorden op technische vragen	B&W	8-juni
Raadstafel	Raad	23-juni
Raadsvergadering	Raad	30-juni

Belangrijke rapportage onderwerpen

Nr.	Wat wordt gevraagd?	Welk format?
1	Actuele ontwikkelingen in programma's, taakvelden, projecten en teams/kostenplaatsen.	LIAS
2	Autonome ontwikkelingen, knelpunten in de uitvoer, taakstellingen, trap-op-trap-af en decentralisaties	LIAS
3	Nieuw beleid	Format 1
4	Actualiseer voorportaal investeringsplanning	LIAS
5	Paragraaf Grondbeleid	LIAS
7	Risico's en paragraaf weerstandvermogen/risicomanagement	Risicomodule LIAS en LIAS
8	Paragraaf Bedrijfsvoering	LIAS
9	Meerjarenbalans	Format 2
10	Begrotingswijzigingen	Geen format

1. Actuele ontwikkelingen

De lijn benadrukt in haar bijdrage de belangrijkste ontwikkelingen en licht deze toe in de daarvoor bestemde formats.

Het gaat hier om ontwikkelingen in de domeinen, programma's, maar ook om ontwikkelingen binnen projecten en teams. Ook materiële ontwikkelingen die zich voordoen in 2021 e.v. kunnen worden meegenomen.

In het eerste hoofdstuk in LIAS moeten de ontwikkelingen die relevant zijn voor de gemeentelijke roluitoefening t.b.v. programmadoelstellingen, prestaties en de financiële ontwikkelingen worden opgenomen. Actuele ontwikkelingen binnen teams/kostenplaatsen kunnen worden opgenomen in programma Bedrijfsvoering.

2. Autonome ontwikkelingen, knelpunten, trap-op-trap-af en decentralisaties

Autonome ontwikkelingen

Autonome ontwikkelingen welke leiden tot een financieel voor- of nadeel dienen vermeld te worden. Autonome ontwikkelingen zijn ontwikkelingen waarop vanuit de gemeente geen invloed kan worden uitgeoefend, maar welke wel een effect hebben op de gemeente. Deze onbeïnvloedbare voor- en nadelen komen respectievelijk ten gunste- en ten laste van de algemene middelen. Uitzonderingen hierop zijn de knelpunten in: de uitvoer (door niet autonome ontwikkelingen) en taakstellingen.

Knelpunten teams

Capacitaire knelpunten van teams moeten door teammanagers worden gemeld aan het desbetreffend programma. De programmamanagers kunnen dit vervolgens aanmelden als autonome ontwikkeling (zie bovenstaande regels inzake autonome ontwikkelingen) of als nieuw beleid (zie hoofdstuk 3). Indien er oplossingsmogelijkheden worden gesignaleerd vanuit de programma's dan moeten deze ook worden gemeld. Hierbij gelden de volgende regels:

- Knelpunten in de formatie voor bestaande taken in principe dekken binnen de bestaande loonsom.

Gemeente Deventer - Richtlijn Voorjaarsnota 2021

- Knelpunten die gebaseerd zijn op uitvoering van wetswijzigingen of door het rijk opgelegde taken in principe dekken binnen de bestaande middelen die hiervoor worden verkregen of binnen het programmabudget. Indien dit niet mogelijk is dan melden als knelpunt.

Andere structurele knelpunten binnen teams dan capacitaire kunnen rechtstreeks door de teammanagers worden aangeleverd. Dit kunnen bijvoorbeeld zijn: hogere kosten fuwa, aanstellen nieuw personeel hoger dan anciënniteit 5. In eerste instantie moet hiervoor ruimte worden gevonden binnen de totale loonsom van de gemeente dan wel in het frictiebudget van de directieraad.

Financiële voor- en nadelen

Programma's/taakvelden

Onder financiële ontwikkelingen van een substantiële omvang worden verstaan bruto-ontwikkelingen (mutaties) van tenminste € 50.000 in de exploitatie en afwijkingen van tenminste 5% (met een ondergrens van € 50.000) in geval van kredieten. Uitgangspunt voor de exploitatie is het taakveldenniveau. Het gaat niet alleen om de al gerealiseerde afwijking, maar ook de door extrapolatie geprognoseerde afwijking op jaarbasis (zowel overschrijdingen als onderschrijdingen, zowel incidenteel als structureel).

Programma's geven bij de financiële afwijkingen ten opzichte van de begroting aan of het gaat om autonome afwijkingen (niet beïnvloedbaar) die ge(de)compenseerd zouden moeten worden vanuit algemene middelen, of dat het gaat om beïnvloedbare afwijkingen. In dat laatste geval wordt vanuit het programma een bijsturingvoorstel toegevoegd.

De afwijkingen moeten gemeld te worden op het programmabladd (in LIAS).

Afwijkingen binnen teams /kostenplaatsen

Financiële afwijkingen binnen teams worden ook gemeld. Hierbij gaat het om afwijkingen in de begrote lasten (zowel voordelige en nadelige afwijkingen) en afwijkingen in begrote baten (ook hier geldt: zowel voordelige als nadelige afwijkingen melden). Een belangrijk aandachtspunt is de dekking van de kosten van de teams. Indien teams meerjarig niet voldoende werk/opdrachten hebben om de begrote uren te kunnen goedmaken, dan leidt dit tot een knelpunt binnen het team. Dergelijke knelpunten moeten tijdig gemeld worden, zodat bijsturing nog mogelijk is.

Voor het geven van informatie over de bezetting versus beschikbaar/vacatures/ziekteverzuim zie ook hoofdstuk 9 paragraaf bedrijfsvoering.

Taakstellingen/stelposten binnen programma's

Vanuit eerdere bezuinigings- en heroverwegingsrondes zijn diverse taakstellingen nog niet gerealiseerd. In de Voorjaarsnota moet gerapporteerd worden over de stand van zaken m.b.t. de structurele invulling vanaf 2022 van deze taakstellingen. Zie voor de openstaande taakstellingen de bijlage

Gerapporteerd moet worden over:

- De stand van zaken van de realisatie van de taakstellingen.
- Indien realisatie niet mogelijk is, of de fasering van de taakstelling anders wordt, dan moet vanuit het over programma/domein een alternatief voorstel worden aangedragen. Deze informatie wordt opgenomen in LIAS.

Naast de bovengenoemde taakstellingen kunnen meerjarig ook nog andere stelposten in de begroting zijn opgenomen. Verwacht wordt dat inzicht wordt gegeven in nog niet gerealiseerde stelposten en hoe deze worden ingevuld. Het

kunnen betreffen: lastenstelposten, negatieve lastenstelposten en batenstelposten.

Trap op trap af principe en de gevolgen

Er vinden ook bezuinigingen plaats in het Gemeentefonds als gevolg van de trap op trap af systematiek. Dat stelsel houdt in, dat als het rijk als gevolg van bezuinigingen of onderuitputting minder geld uitgeeft dan begroot, decentrale overheden naar rato minder uitgekeerd krijgen in het Gemeentefonds. Kortingen van rijkswege op een specifieke doeluitkering worden één op één door vertaald naar het specifieke beleidsterrein ("trap op, trap af"). Als deze korting in alle redelijkheid niet haalbaar en niet wenselijk is, kan het college voorstellen doen om te compenseren. Deze compenserende maatregelen worden afgewogen in het kader van nieuw beleid (hardheidsclausule).

Vanuit de programma's wordt verwacht dat effecten (financieel en inhoudelijk) van rijksbezuinigingen in LIAS worden weergegeven.

3. Nieuw beleid

Voorstellen nieuw beleid moeten worden opgenomen op format 1, waarbij per voorstel de juiste budgetopbouw moet worden aangegeven.

Welke voorstellen nieuw beleid (ingangdatum 2022) kunnen worden ingediend?

Alleen de voorstellen die gebaseerd zijn op:

- Verdere uitwerking collegeprogramma 2018-2022;
- Voorportaalijst investeringsplanning begroting 2021;
- Eerdere besluiten van B en W en raad;

De voorstellen nieuw beleid moeten nog niet worden opgenomen op de programmabladd (LIAS). Dit gebeurt pas nadat de directieraad op 21 april 2021 de voorstellen heeft geprioriteerd.

5. Parameters

De volgende parameters moeten worden gehanteerd:

- algemeen rentepercentage 2,2*
- rentepercentage grondexploitatie 2,2*
- disconteringsvoet 2%
- prijs- en loonstijgingen 0% (met de dekking van prijs- en loonstijgingen is binnen onze meerjarenbegroting op concernniveau al wel rekening gehouden)

*deze percentages kunnen nog veranderen op basis van de gegevens in de balans van de rekening 2020.

6. Actualiseren voorportaal investeringsplanning

De voorportaalijst van de investeringsplanning (zie blz. 35 t/m 37 begroting 2021) moet worden geactualiseerd qua tekst en bedragen. Ook kunnen nieuwe voorportaalinvesteringen aan de lijst worden toegevoegd. De voorstellen nieuw beleid m.b.t. investeringen waarvoor door het college van B en W bij deze Voorjaarsnota geen budget wordt vrij gemaakt, worden na besluitvorming B en W toegevoegd aan de lijst.

7. Paragraaf grondbeleid

Door het programma Herstructurering en vastgoed moet de paragraaf grondbeleid worden geactualiseerd.

Per grondexploitatie moet worden aangegeven of er sprake is van een aanpassing van de verliesvoorziening of winstneming. Dit geldt indien de

bedragen > € 100.000 zijn. Ook dienen de risico's te worden geactualiseerd. Hierbij ook uitgaan van een mutatie > € 100.000.

8. Risico's, kansen en paragraaf weerstandvermogen

Risico's worden vastgelegd in de risicomodule van Lias. Door de lijn met name de programmamanager moet de risicomodule voor 9 april 2021 zijn bijgewerkt. Indien er kansen zijn die zich in programma's kunnen voordoen dan kan dit op het programmabladd worden geplaatst. Op basis van de informatie in risicomodule wordt dan in de Voorjaarsnota gerapporteerd over de risico's via de paragraaf weerstandsvermogen. We onderscheiden hierbij financiële risico's en overige risico's.

Financiële risico's

De uit de risicomodule van Lias blijvende risico's en knelpunten worden meegewogen in de aanpak om de gemeentelijke (meerjaren)begroting verder gezond te maken. Dit betekent dat vanuit de programma's over de financiële risico's geen informatie hoeft te worden aangeleverd. De lijn actualiseert de informatie voor 9 april 2021 en stemt deze af met de ondersteunende financieel adviseur. In de database moet zichtbaar zijn voor welke risico's weerstandsvermogen moet worden aangehouden.

Overige risico's

Overige risico's worden ook opgenomen. In de risicomodule LIAS kan worden aangegeven welk soort risico het betreft. Op basis van de gegevens in de database worden de risico's beoordeeld en besproken in het traject van totstandkoming van de Voorjaarsnota. Vervolgens wordt een afweging gemaakt welke risico's op te nemen in de verschillende documenten. Indien een risico wordt gemeld aan B&W en de raad dan kan deze informatie worden opgenomen in LIAS bij overige informatie. Informatie over een risico bestemd voor de directieraad kan worden opgenomen in de rapportage van de lijn.

Risicoparagraaf

Van de lijn wordt verwacht dat zij in hun rapportage een risicoparagraaf opnemen. In deze paragraaf wordt aangegeven:

- De risicopositie, de ontwikkelingen in de risico's, welke zijn nieuw, welke zijn vervallen. Inclusief onderbouwing.
- De stand van zaken van de financiële en overige risico's.
- De acties en beheersmaatregelen die zijn genomen of nog genomen gaan worden.
- De doeltreffendheid van de acties en maatregelen.
- De verwachte uitkomsten.
- Een overzicht van de risico's waarvoor weerstandsvermogen moet worden aangehouden.
- Ook kansen kunnen in deze paragraaf worden opgenomen.

9. Paragraaf bedrijfsvoering

Van de lijn wordt ook verwacht dat zij belangrijke ontwikkelingen binnen de teams/kostenplaatsen, waarvoor zij verantwoordelijk zijn, aangeven. Voor de Voorjaarsnota wordt een paragraaf bedrijfsvoering opgesteld waarin de meerjarige/strategische ontwikkelingen worden genoemd die relevant zijn voor de organisatie. Onderwerpen die hierbij in ieder geval worden toegelicht zijn: ICT, de ontwikkelingen in personeel mede in relatie tot de heroverwegingsvoorstellen, inhuur en de samenwerking in DOWR verband.

Gemeente Deventer - Richtlijn Voorjaarsnota 2021

Formatieontwikkeling

Informatie over de formatieontwikkelingen, die moet worden geleverd, betreft:

- Meerjarig perspectief in loonsom en formatie, zowel kwantitatief als kwalitatief;
- Openstaande meerjarige vacatures. Wat zijn de redenen waarom een vacature nog niet wordt ingevuld en op welke termijn zal dit wel gebeuren?
- Zijn er nog (meerjarige) taakstellingen binnen teams nog niet ingevuld. Zo ja, waarom niet en wanneer wel?
- Stand van zaken invulling overige stelposten.

De basisinformatie wordt vanuit team Finance&Control en P&O aangeleverd waarna deze vanuit de lijn kan worden verrijkt.

10. Meerjarenbalans

Onderdeel van de Voorjaarsnota vormt een meerjarenbalans. Om een geprognosticeerde meerjarige balans tot en met 31-12-2025 aan te kunnen bieden en voor het bewaken van financiële soliditeit van de gemeente en het berekenen van voorgeschreven BBV- kengetallen, is aanvullende informatie nodig over (zie format 2):

- Verloop lening portefeuille;
- Boekwaarden (immateriële vaste activa, materiele vaste actieve en financiële vaste activa)
Een geactualiseerd meerjarig verloop overzicht van de activa. Het gaat om het verloop van bestaande investeringen, dynamische investeringen en nieuwe investeringen. Daarbij moeten onderscheid gemaakt worden tussen vermeerderingen (investeringen), verminderingen (desinvestering/verkoop/aflossing) en afschrijvingen. Het gaat zowel om inkomsten als uitgaven.
 - Per 1-1-2021 van bestaande(statische) investeringen (zie boekwaarde per 31-12-2020): een verloop van de meerjarige boekwaarden.
 - Per 1-1-2021 van bestaande (dynamische) investeringen (zie boekwaarde per 31-12-2020): een verloop van de meerjarige boekwaarden van zowel de uitgaven als de inkomsten. Bij de inkomsten is het belangrijk om aan te geven welke inkomsten het betreffen.
 - Nieuwe investeringen, de meerjarige boekwaarde per 1-1-2022 van zowel de uitgaven als de inkomsten. Bij de inkomsten is het belangrijk om aan te geven welke inkomsten het betreffen.
Hierbij alleen nieuwe investeringen opnemen, die gebaseerd zijn op een vastgesteld meerjarige investeringsplan of uit de in de begroting 2021 vastgestelde investeringsplanning.
Investeringsplanning welke in de Voorjaarsnota als nieuw beleid worden voorgesteld moeten nog niet worden meegenomen.
- Een geactualiseerd meerjarig verloop overzicht van de reserves tot en met 31-12-2025. Uitgangspunt hierbij is het meerjarige overzicht van de reserves die bij de jaarrekening 2020 is opgesteld (boekwaarden 31-12-2020). Dit overzicht kan worden geactualiseerd en aangevuld indien van toepassing.
- Een geactualiseerd meerjarig verloop overzicht van de voorzieningen tot en met 31-12-2025. Uitgangspunt hierbij is de stand van de voorzieningen per 31-12-2020 zoals die blijkt uit de jaarrekening 2020.
- Een meerjarig overzicht van het verloop van de boekwaardes van de: grondexploitaties, facilitair grondbeleid, verliesvoorzieningen grondexploitaties en nog niet in grondexploitatie genomen gronden.

11. Begrotingswijziging

De begrotingswijzigingen behorende bij de Voorjaarsnota 2021 moeten uiterlijk 7 juni 2021 gereed te zijn.

Bijlage: openstaande taakstellingen

Onderwerpen:

- a. Vergunning parkeren omzetten naar betaald parkeren;
- b. Verkoop gronden Deventer NO en Landeweert;
- c. Transformatie sociaal domein;
- d. Verlagen aantal bijstanduitkeringen;
- e. Verkoop Bolwerksmolen.